

Naam: _____ *Bach*

(schrijf je je naam hierboven op?)

Inhoud

Welkom!	blz. 3
De Barok	blz. 4
Johann Sebastian Bach	blz. 9
De familie Bach	blz. 11
De Cantate	blz. 13
Het Concert	blz. 15

Voor de ouders.

Uw kind doet mee aan een heel bijzonder project 'Bij Bach op de koffie'. Johann Sebastian Bach was een belangrijke componist uit de Barok. Dit project is ontwikkeld voor kinderen van groep 5 t/m 8 van de basisschool.

Johann Sebastian Bach schreef de koffiecantate (Schweigt stille, plaudert nicht) tussen 1732-1734. De 'Cola Cantate' is een Nederlandse vertaling van het Duitse origineel. Dit boekje heeft tot doel de kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op de uitvoering van de 'Cola Cantate'. Hierin staat informatie over de tijd waarin Bach leefde (de Barok), het leven van Bach en de thematiek van de koffiecantate. Daarnaast leren de kinderen hoe Bach woorden muzikaal uitbeelde en hoe ze dit zelf kunnen doen. Bij elk informatief onderdeel zijn er creatieve en praktische opdrachten toegevoegd die de informatie verlevendigen.

Dit leerlingenboekje is een onderdeel van een uitgebreider pakket. Naast dat de kinderen dit boekje gaan bestuderen, bezoeken ze de uitvoering (en doen mee aan) de 'Cola Cantate'. Daarnaast participeren ze in twee workshops op school.

Het concert is gratis toegankelijk voor één van u en de kinderen.

Hopelijk tot bij de voorstelling!

De Barok

Met die gekke mode zijn we in de 17e en 18e beland. Er was geen goede riolering, geen schoon drinkwater uit de kraan, geen goed voedsel, veel oorlogen en we nog weinig wisten van de werking van het menselijk lichaam. Als iemand ziek was, werd er bijvoorbeeld vaak aan aderlating gedaan. Ze haalden dan het zieke bloed uit het lichaam. Hierdoor werden de mensen juist nog zwakker en stierven eerder. Mensen werden gemiddeld maar 35 jaar oud!

De tijd waarover we het hebben (1600-1750) heeft ook een naam gekregen: de Barok.

Zwaanborche - Onbekende Nederlandse maker (ca 1590)

De naam Barok komt waarschijnlijk van het woord 'barocco'. 'Barocco' is een Portugees woord en het betekent "onregelmatig gevormde parel". Misschien ken je iemand die een parelketting heeft? Die parels zijn dan waarschijnlijk perfect rond. De natuurlijke parel heeft een veel onregelmatigere vorm. In de Barok werden deze parels veel gebruikt voor sieraden. Door de vreemde vorm van de parel werd het vaak gebruikt om een deel van het lichaam van mens, dier of fantasiedier uit te beelden. Kijk maar hiernaast.

In de schilderijen uit de Barok zie je veel tegenstellingen (donker-licht, goed-kwaad, aards-hemels), heel veel versieringen (zoals de broche hierboven) en uitbeelding van gevoel.

L'Assunzione et l'Incoronamento della Vergine Maria - F. Solimena (1690)

Opdracht 2

Wat zie je allemaal? Kun je een paar tegenstellingen vinden? _____

Hoeveel mensen worden er afgebeeld? _____

Kijk eens naar de gezichten van de mensen. Wat zouden ze denken of voelen? _____

De Cantate

In de Barok was koffie drinken alleen voor de rijkere mensen. Koffie was namelijk erg duur. Als je het kon betalen, liet je aan andere mensen zien hoe rijk je was. Zie je de tekening van de mevrouw hieronder? Deze plaat werd speciaal gemaakt om te laten zien dat het heel cool was om koffie te drinken.

Lady taking coffee - Nicolas Bonmart (ca 1695)

Toen Johann Sebastian 48 jaar was schreef hij een cantate “Schweigst stille, plaudert nicht”. “Schweigst still, plaudert nicht” is Duits. Dat is namelijk de taal die Johann Sebastian Bach sprak. Het betekent “Wees stil, zeur niet zo”.

Het gaat over koffie, een meisje en een vader. Het begint zo.

De verteller zingt:
 Dag Liesje, wat scheelt er aan?
 En gaat het, meneer Schlendrian...
 De stemming lijkt verhit
 Ō heeft de bokkepraik nog op
 Ōw dochter net zo'n norske kop...
 Vertel eens,
 Wat of jullie dwarszit...

Dit materiaal is ontwikkeld door en eigendom van van Marieke voor de Wind.

Het Concert

Het is bijna zover! Het concert is op zondag 6 maart 2011 om 13.00 in de Burgerzaal (Lange Hofstraat 4 te Zutphen).

Jullie gaan bijna luisteren naar de koffiecantaate van Bach. Het stuk is eigenlijk in het Duits geschreven door Johann Sebastian Bach. Nu heeft Alice Zwolschen een vertaling gemaakt in het Nederlands. Zodat jullie het verhaal kunnen verstaan en begrijpen.

Muziek in beeld

Ik hoop dat je nieuwsgierig bent geworden naar de muziek. Laten we wat gaan luisteren van de Cola Cantate! Johann Sebastian kon namelijk iets heel erg goed: de tekst uitbeelden in de muziek. Luister maar eens naar de volgende stukjes muziek.

Opdracht 10 (1)

Luister naar stukjes van de Koffie Cantate van Bach.

1. Ook al kun je misschien niet verstaan waar Liesje over zingt, je kunt het misschien wel horen. Waar denk je dat ze over zingt? _____
Hoe hoor je dat? _____
2. Je hoort een stukje muziek waarin de fluit speelt alsof hij smikkelt. Hoe hoor je dat? _____
3. Hier hoor je meneer Schlendrian (de vader van Liesje). Hij zingt "Mädchen, Mädchen, Mädchen". Dit betekent "Meisjes, meisjes, meisjes". Hoe klinkt het? Klinkt hij vrolijk, boos of verdrietig? Een combinatie mag natuurlijk ook.

4. Welk woordje uit de zin is ook de laagste noot? _____
Waarom zou Bach daarvoor gekozen hebben? _____
